

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlőr sora 20 kr.

KÖZÉRTDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői Iroda
és
kiadóhivatal:

CURNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

A szabadelvűpárt.

(F.) A szabadelvűpártnak számbeli roppant túlsúlya már magában véve is impozáns jele a diadalmas győzelemnek és elvitázhatatlan bizonyítéka az országos közvélemény bizalmának; de még inkább szembeszökő a szabadelvűpártnak elért erkölcsi fölénye, ha a számbeli eredményeket közelebbi vizsgálat tárgyává tesszük.

A numerikus adatok között mindenek előtt feltűnő az, hogy a megválasztott képviselők összlétszámának körülbelül egy negyed részét az egyhangulag megválasztott szabadelvű képviselők képezik. Ez az adat igen nyomós bizonysga a szabadelvűpárt erejének és az ellenzéki pártok gyengeségének, mert azt mutatja, hogy az országnak egy negyed része annyira kedvezőlen talaj volt az ellenzéki pártokra nézve, hogy ott még szerencsét sem mertek próbálni. Nem kevesebb jelentőséggel bír az a körülmény, hogy a székelyváros mind a kitenyz képviselőjét a szabadelvűpárt kebeléből választotta meg, a kikkel szemben külföldben is csak két kerületben volt számbavehető ellenzéki

párt és jelölt. A vidéki nagyobb városok nagyobb száma hasonlóképpen túlnyomó részben a szabadelvűpárt zászlaját juttatta diadalra, körülbelül 60 madatum közül 45 jutott szabadelvű jelölteknek. Végül az is fölemlítésre méltó és jellegzetes körülmény, hogy míg előbb a szabadelvűpárti képviselők zömét a nemzetiségi kerületek választották, addig most a magyarok lakta vidékek, a melyek között erős ellenzéki kerületek voltak, küldötték a legtöbb honatyát az ország házába.

Szóval a legintelligensebb és a legtehetőbb választó polgárokból álló, tehát azok a kerületek, ahol a politikai meggyőződés legmélyebb és legkevésbé hozzáférhető, éppen ezek szolgáltatták a szabadelvűpárti képviselők legnagyobb kontingensét, ellenben az ellenzéki pártok mandátumai annál kevésbé erős politikai meggyőződésű kerületekből kerültek ki, minél közelebb áll a párt a reakzionárius irányhoz.

A szabadelvűpárt tehát nemcsak számbelileg, hanem erkölcsileg is hatalmasan meggyarapodva került ki a választási küzdelemből, ami önbizalmát, önért-

zetét bizonyára hatványozza, munkaképességét fokozza. A szabadelvűpárt pedig fényes győzelmét kétségkívül annak a komoly, munkás tevékenységnek köszönheti, amelyet a közjogi alap rendíthetetlen fenntartása és a liberális diadalra juttatása mellett majd egy emberöltő óta az ország fölvirágoztató haladása érdekében kifejtett. Ennek az érdemnek az elismerése és viszont az ellenzéki pártok nihilizmusának eltelése van kifejezve a most megejtett választások eredményében.

Az ország komoly és eredményes munkát vár a parlamenttől, miután az ellenzéki visszavonás és tagadás taktikáinak már elég kárát vallotta. A Bánffy-kabinet, mely alig két évi, különösen pedig millennáris évbéli működése alatt számos jelet adta munkás és alkotó tevékenységének, a megerősödött szabadelvű pártra támaszkodva, ezután fokozott sikerrel munkálkodhatik az ország további felvirágoztatásán.

A nemzetiségi sajtóból.

(—) Azon óriási felsülés után, mely a túlzó nemzetiségiéket a nyár folyamán érte millennáris ünnepeleink ellen indított haj-

TÁRCZA.

Képviselőink arczkép-albuma.

(Pillanatnyi — írásos — felvétel)

Motto: „Heten vagyunk uram, heten.“
Wordsworth.

(h.) Csakugyan heten vannak, mint a gonoszok. Gonoszok azonban csak az ellenzék szemében, és abban is csak azért, mert mindannyian az „átkos“ kormányt szándékoznak támogatni.

Egyiket sem az ellenzék, és „Ellenzék“ által oly előszeretettel emlegetett husos farkak viszi; nem mintha megvetnék a hus-etelt, hisz csak akadott eddig is mindeniknek az asztalán; viszi a nemes ambíció, a szélesebb kört kívánó tettvágy és hogy működésük nem lesz meddő, arra biztosíték a mi „hetünk“ multja.

Vannak köztük öregebbek, vannak fiatalabbak (igazi öreg egy sincsen!), de ha az öregebbek mellett van a tapasztalat, a fiatalabbakat duzzasztja a tetterő, a törekvés a szépre, jóra!

Lássuk hát pár vonásban a „mi hetünk“.

* * *

A betűsoros névlajstromból br. Kemény Endre kerül ki elsőnek. A marosújvári kerületet fogja képviselni és egyik az „öre-

gebb“-ek közül. Szokva volt az egyhangu választásokhoz és azt megkapta most is, de nem egy kis előzetes drukk nélkül, ami talán neki jól is esett, legalább úgy nyilatkozott, hogy unja az örökös egyformaságot. A házban nem igen szokott beszélni; azt mondja, ugy is igen sok ott a — szerinte képzelt — okos ember, hanem a folyosón és képviselői körökben igen kedveltek sziporkázó élcei, amelyekből itthon tartózkodása alkalmával bőven juttat választóinak és nekünk enyedieknek is. Kedélye aranyos, publikuma háládatos, mit ragaszkodásával most is bebizonyított. Még kimaradása esetén sem lett volna haragos, ehhez nem ért, legfőleg egy élcezel parentalta volna el önmagát és azzal napi rendre tért volna. Már ő ilyen.

* * *

Komoly munka embere, a szerénység mintaképe Lukács László, az aranyvidék képviselője. De haj, a sors forgandó, és ő, ha nem is jószántából, de ez egyszer többre becsüli az egri bikavért az arany-pornál; itt hagy bennünket, ami egyebek mellett azért is rosszul esik, mert az utóbbi években „hozzászoktunk, hogy vármegyénknek saját külön minisztere legyen és most kikopunk belőle. Ez sem baj, elveszi a magas politika miniszterünket, de nem veheti el Lukács Lászlónak, a vármegye szülöttje-

nek sokszor tapasztalt jóindulatját, és ez is ér ám valamit!

Kíváncsiak vagyunk utódjának arczképére. Sebteben meg is alkottuk, már-már magunk előtt láttuk de a magas politika erre is azt mondotta: „ács!“ Nos, hadd lássuk, jobban tud-e ő választani!?

* * *

Ismét egy az „öregebb“-ek közül. Dr. Mohay Sándor, saját külön szabad királyi városunk, (ad honores) Gyulafehérvár képviselője. Komoly törekvés, sok tudás, kipróbált szabadelvűség, odaadó és eredményes munkálkodás a parlamentben, a vármegyei és városi életben, a társadalomban, ezek jellemzik Mohayt.

És lám, a jó szomszédok egy — töredéknek bizonyult — részében meg volt a jóakarata, hogy vármegyénk e kipróbált bajnokát, közbecsülésben álló férfiat elvonják az országházától. Csufos vereség követte a hiu törekvést, mondhatnók erőlködést és a nagy többséggel szemben remélhetőleg elpudeált magukat a gyulafehérvári okvetetlenkedők, kiknek egy év lefolyása alatt — emlékezzenek csak vissza — ez második alapos vereségük! Óhajtanak egy harmadikat is? Biztosítjuk, hogy alkalomadtán meglesz!

* * *

Végeztünk az „öregebb“-ekkel. Következnek a homo novusok. Megnyitja sorukat —

szájukkal, néma csend honosult meg a túlzó nemzetiségi sajtóban, tehetetlen dühvel néztek és kísérték a magyar nemzet diadalait és nem volt részükre fegyver, amelyet ellenünk használhattak volna, amint az igazságtalanságnak soha sincs fegyvere, melylyel az igaz ügy ellen harcolni tudjon.

Most a millennárius év végén az általános képviselőválasztások idején kezdtek a túlzók megint mozogni és ez alkotmányos küzdelmet óhajtottak ujjalag önző céljaikra kiszakmányolni, e célból hívták össze a hírhedt október 24-iki konferenciát Nagy-Szebenbe. E konferenciának igazi célja azonban nemcsak egyszerű tüntetés akart lenni azzal a határozattal, hogy a román nemzetiségi politikuskok a választásokkal szemben most is passzívok akarnak maradni, hanem tárgya volt a párt újra szervezése is. A vezetők így gondolkodtak: Bizonyos, hogy a kormány a konferencia megtartását nem engedi meg. Igen, de azt nem tudja megakadályozni, hogy az egyes kerületek delegáltjaikat a konferenciára meg ne választják és ha ezek a delegátusok meg vannak választva, akkor velük írásbeli úton érintkezve is megválaszthatják a komitét lemondott, elmenekült vagy elhalt tagjai helyébe az újakat, s így a nemzet mandátumához jutva, a komitét ugyanaz a szabályszerűen összeállított organuma lesz a román nemzetiségi politikának, ami volt egészen a memorandum-pörig. S ha ily formán a komitét törvényességében senki sem kételkedhetik, — mert az, hogy a belügyminiszter annak idején feloszlatta, a román nemzetiségi politikuskok előtt nem nyom a latban — akkor a komitét nem csak elég erős lesz arra, hogy a régi szolidaritást helyreállítsa, hanem arra is, hogy Sturzának minden befolyását visszautasíthassa.

Igy okoskodtak a vezérek és hogy nem éppen aaptalanul, igazolja az a körülmény, hogy a hatóságok csupán három helyen (Brassóban, Szebenben, Beszterczén) tiltották be a kerületi gyűléseket s a többi 70 ke-

rületben, ahol eredetileg szervezve volt a román nemzetiségi párt, egyetlen egyben sem. Tényleg azonban csak 28 kerületben történt meg ez a szervezkedés, a többiben nem.

De mi lehet oka ennek a meglepő jelenségnek? A Vointza Nationala okát tudja adni. A sok vádaskodás, czivódás és veszekedés — írja — parasztjaink, tanítóink, papjaink hitét mélyen megrázkódtatta. Ez az oka, hogy népünk küzdelemre alkalmas és kész elemei most oly lassan mozognak. Ez az oka, hogy az október 24-re összehívott konferencia olyan gyöngének talált minket, aminő 1890 óta soha nem voltunk. De úgy látszik, hogy a vezetők is érezték gyöngességüket, azért igyekeztek most oly elemeket is, kik állandóan elleneztek az 1892 óta inaugurált politikát. Így október 14-én, mikor elhatározták az október 24-iki konferenciát, Rácz egyenesen Mocsonyi, a balászfalviak és a Gazeta Transilvaniei támogatásához fordult. Mocsonyi azonban, ki összes barátjaival meg volt hiva ez előleges értekezletre, nem csak el nem ment, hanem hatalmas leczkét is adott Rácznak. Mikor a konferenciára szóló meghívó megjelent, Mocsonyi lapja, a Dreptatea, egyenesen meg is támadta Ráczot. E támadás volt az oka, hogy Mocsonyi hazájában, a Bánságban, csupán három kerület választotta meg delegátusait. Ugyanilyen magatartást tanúsítottak Balászfalván is, hol az érsek körül csoportosult politikai elemek ellenségei annak a politikának, amelyet a Rácz elnöksége alatt álló komitét jelenleg folytat, pedig tudvalevő dolog, hogy Ráczot még rövid idővel ezelőtt itt támogatták a balászfalviak. Most már ez utolsó várát is elvesztette. Mangrát, Lukácsot, akiket a Tribuna árulók gyanánt bélyegzett meg, s azokat a fiatalabb elemeket, amelyek a Revista Orestici köré csoportosultak, Rácz kerülte és a tanácskozássokra soha sem hívta meg, bár ők is tagjai a komiténak.

Igy tehát Ráczék terve dugába dőlt.

az abc. szabályai szerint — Szócs Pál, az alvinczi kerület képviselője. Szócs Pál köz tudat szerint nem csak a tisztelt házban, hanem a vármegyében is új ember. Tévhit, nem áll egyik sem.

Vármegyénk szülöttje ő, az ódon Martinnuzzi-kastély arnyekában született és ha az élet küzdelmei elszakították is tőlünk, szívében a miénk maradt és most már erős képesekkel is fűztük magunkhoz.

A parlamentben pedig csak a képviselői padokon lesz új, mert mint egyik napilap oszlopos emberét, jól ismerik egy évtized óta az irói karzaton, folyosón, klubokban és ez az előtanulmány, mely összeköttetésekre is vezetett, éppen nem fog ártani sem saját politikai működésének, sem a jó alvinczinek, kik a szerény, jó modoru férfut közakarattal emelték a díszes polczra.

* * *

És most jön az, aki igazán a miénk. A miénk 25 év óta jóban, rosszban egyaránt és aki a miénk marad — bírjuk ígérteit — ezután is. Török Bertalan ez, nemes Nagy-Enyed város képviselője. Sokat nyervele a parlament, de sokat veszít távoztával a vármegyé.

Olyan 25 éves multat hagy itt, milyennel kevesen dicsekedhetnek, és hogy polgártársai méltányolni is tudták ezt a multat, igazolta lelkes, egyhangú megválasztása. Vele

szemben elnemultak az ellenpártok, melyek pedig hogy tekintélyes erőt számlálnak, megmutatták az előző választásnál. Nem csak elnemultak, hanem hátsó gondolat nélkül, a legszebb egyetértésben segítették diadalra Török Bertalant. Legyen jutalmuk szép magatartásukért azon tudat, hogy ez nem csak egyéni diadal volt, hanem a város javára is szolgált.

Csak a kollégista uraknak nem tetszett Török Bertalan. Talán csak nem vették rossz néven neki, hogy más vallásu létére egész odaadással és lévvel védte, a hol lehetett, az enyedi theologia ügyét!? Valóban különleges neme a háládatosságnak! De hogy is hangzik csak az a bizonyos példabeszéd? Ha jól emlékszem, a mennyország és valamelyes állat is szerepel benne!

* * *

A Hegyalja indigenát választott. De dr. Werner Gyula személyében olyan indigenát, kiből mindnyájunknak öröme telik.

Azon gyorsan elröppenő pár év, melyet körünkben töltött, a miénk tette őt és ha Eger városa elvette miniszterünket, mi elvettük egy szülöttjét cserébe, ki nem miniszter ugyan, de ki tudja, mit rejt méhében a jövő!? A tehetség, tudás, modor mind meg van benne, hogy egykor azzá lehessen. Vederemo!

Az igeniek egyhangulag szeretnék volna

zetiségek szövetségét egyszerű formulából Rácznak az volt a szándéka, hogy a nem-élő organizmussá tegye és ennek segítségével mozgalmat indítson egy közös nemzetiségi memorandum szerkesztésére, hogy benyujtsák ő Felsőségéhez. Ez a nemzetiségi memorandum sokkal szelidebb hangú volna, mert célja a demonstráción kívül állítólag az lett volna, hogy megnyerje az osztrák decentralisták és a magyar reakzionáriusok támogatását, akikről román körökben azt kizsík, hogy hajlandók közreműködni a dualizmus megbuktatására, a 63-iki állapotok visszaállításának reményében.

Felsültek tehát, mint a fentiekből láthatjuk, a túlzók ezen legújabb akciójukkal is. Sajátságos, hogy épp a folyó évben, midőn e haza minden komolyan, józanul gondolkozó polgára örömmel ült, semmisül meg, mállik szét az ellenünk folytatott ádáz küzdelme az önző, igaztalan frakciónak. És alapjában az igazság döntő ereje által megtámadva nemsokára bekövekezend e hírhedt szebeni pártnak végpusztulása is és a történelem csak is mint a haza testén, rágódó mérges kinővésről fog róla megemlékezni.

Városi közgyűlés.

Nagy-Enyed város képviselőtestülete Kovács Gyula polgármester elnökle alatt e hó 9-én közgyűlést tartott, melyen a városatyák kellő számban jelentek meg. E közgyűlés lefolyása a következő volt:

Elnöklő polgármester üdvözlőlvén a megjelent képviselőket, felolvassa ő felségének a millenniumi kiállítás bezárása alkalmából kelt legmagasabb leiratát, melyet a képviselőtestület hódolatteljesen tudomásul vett. Majd több miniszteri rendelet olvastott fel közhirrététel szempontjából; így a földmívelésügyi miniszternek a fillokszera által elpusztított szőlők felújítása amerikai szőlővesszők stb., valamint a kóbor ebek és macskák mi módon való pusztítása tárgyában kiadott rendeletek. A legtöbb adót fizető

önkéntes bizalmukkal megajándékozni. De hát Kiss Bálint polgártársunknak ilyenkor mindig akad egy pár heverő forintja, mely furja a zsebet s így sikerült is a jellemzőlárdd vajasdiak segítségével egy pár vokst maga részére hódítani. Nem sajnáljuk tőle; neme y embernek az a különös passziója, hogy mentül gyakrabban élvezze a bukás izgalmait. Válgék kedves egészségére!

* * *

Zeyk Gábor Vizakna város követe utolsó a betűrendben, de remélhetőleg nem lesz utolsó az országházban, pártjában.

Aki ismeri — és ki ne ismerné a vármegyében? — szorgalmas, aktuális működését a zöld asztalnál, az biztosra veheti, hogy nem lesz néma szemlélője a politikai harcoknak sem, és aki ismeri nyers burekba rejtett jó lelkét, arról is biztos lehet, hogy a kis Vizakna ügyes-bajos dolgaiban benne jó és odaadó szószólóra talál.

A hét közül legerősebb küzdelem arán ő jutott a mandátumhoz; szoritották nagyon, de már a millennárius bandérium alkalmával beigazolta, hogy ő lovas és így ő ért elsőnek a célhoz!

* * *

Nos polgártársak, hogy tetszenek az arczképek? Tartásatok függőben végeleges véleményeteket a jövő választásokig és nyilatkozatok meg akkor!

városi képviselők jegyzékét végleg megállapította a közgyűlés, továbbá a városi képviselőválasztók névjegyzékének kerületenkénti és a szükséges választási előintézkedések megállapításáról a kiküldött bizottság megtevését, azt tudomásul vette. Megbízta a közgyűlés a tanácsot, hogy a választási határnap kitűzése végett a megye alispánját feliratban keresse meg. Ezután névszerinti szavazással a herzsai-ut szabályozása által fennmaradó, városi tulajdonú képező uttest eladásáról, valamint a honvéd laktanyával szemben történt utca-szabályozás folytán eladásra kerülő belső telkek eladásáról szerkesztett szerződések elfogadtattak. Előterjesztett továbbá a Várszeg-utca végén a gyümölcsészeti egylet területében levő kert határvonalának kiegyenlítése céljából megvásárolandó 360 négyszögöl kertresz feletti szerződés, és a patlak melletti Dunai-féle ház megvételére vonatkozó szerződés, melyet a közgyűlés elvileg el is fogadott. Kedvezően intézte el a közgyűlés Sente Boldizsár kérését, ki fia érdekében segélyért folyamodott, hogy tanulmányait képes legyen folytatni a zala-lathai kőfaragó intézetben. Deák Péter szingizgató kérését, hogy millenniumi segélyben részesüljön, a közgyűlés — tekintve, hogy a városi tanács ezen kiadásokra már nagy összeget áldozott — nem teljesítette, hanem kárpótlásul a teremdíjat elengedte neki és Bokody szintársulatának is. A jégkárosultak részére az átvonuló katonaság által tartott táncmulatság jövedelmét szétosztani olyképp határozta a közgyűlés, hogy a tanács a jelentkezők száma és károsodása arányában ossza szét a károsultaknak. Végül Fonyó József és Radó József nagyenyedi lakosok a törzs-polgárok közé szavazás útján felvételtek.

Referens.

Mac Kinley.

Mac Kinleyvel újra kormányra jutottak a kormányzástól nyolcz év óta kizárt republikánusok. De nem ez a körülmény ad az elnök-választásnak Amerikán kívül is érdeket, hanem a kereskedelmi politikai irány, amely Mac Kinleyvel érvényre jut és a közgazdasági veszélyek, melyek Bryan bukása által megakadályoztattak.

Mac Kinley, a par excellence amerikai védvamos, nem törődve még azzal a veszedelemmel sem, hogy vámháboruba bonyolódik Európával, Amerikát a védvamosok áthatlan gyűrűjével fogja körülvenni és e módon az amerikai ipar egyidejűleg emelése mellett egyúttal az amerikai munkások helyzetét is javítani. Ennek az elnök-választásnak a következménye azonnal érthető kifejezést is talált a new-yorki börzén, hol az amerikai értékpapírosok, főleg az iparvállalatok részvényei, mindjárt a választás után való első napon, rohamosan felszöktek. Hasonló irányzat jutott kifejezésre a londoni tőzsdén is. Mac Kinley megválasztásának második következménye, mely az európai export-ipar visszaesését involválja, alkalmasiat azok a megtorló intézkedések lesznek, melyeket Európa fog alkalmazni a védvamos Amerika ellen. Legnehezebben és leglényegesebben a gabonájára vetett vámmal lehetne sújtani Amerikát. Ez a rendszabály azonban hasonlít a kétélű fegyverhez, amely egyúttal azt is megsebzí, aki használja.

Európára nézve Mac Kinley megválasztása csak bajt és zavart jelent, de Bryan megválasztása mindenestre még több bajt és

zavart okozott volna. Ez utóbbinak a programja a szabad ezüst-veretesben kulminált és a két nemes fém közt az arányt 1:16-ra akarta redukálni 1:30-ról. Ez az ezüstnek a kétszeresre emelt kényszer-árfolyamát jelenté és az összes értékeknek leszállítását éppen 50%-kal. Aki tegnap 100 dollárt aranyban helyezett el a bankban, holnap 100 dollárt ezüstben kapna érte, tehát 50%-kal kevesebbet, mint deponált. Ennek megfelelőleg felszöktek volna a gabona- és a nyers-termény-árak a nélkül, hogy a munkabérek lépést tarthattak volna e rohamos emelkedéssel. Az összes értékek devalválása, az arany demonetizálása és az óriási aranyátszifó az amerikai értékekkel elárasztott európai piacokon oly pánikot idézett volna elő, a minő 1873-ban uralkodott és amely feltartóztatlan tombolásban mindent megfosztott volna az értékeiről, ami tegnap még biztos tőkebefektetés volt. Bryan küzdelme a tőke hadindítása volt egy ezüst fejedelemkéből álló ring előnyére, akik viselték is összes költségeit ennek: drága hadjáratnak. Europa Mac Kinley választása által egy nagy pénzügyi katasztrófától szabaddult meg, melylyel szemben az egyesült államok mostani elnökének vedvamos elveit valóságos szerencsének kell nevezni.

(P. Corr.)

Színház.

Szombaton, a hó 7-én, a termet zsufolásig megtöltött közönségnek ismét élvezetes előadás jutott osztályrészül. Bokody né juttal-mára Barriere és Tibaut színműve „A szerelem bolondjai”, került színpadra.

A vidéki szintársulatok primadonnái, mint amint szerepkörük magával hozza, vagy egy hangzatos című rémdrámával, vagy valamely exotikus operettel szoktak kedveskedni jutalomjátékuk alkalmával a közönségnek. Bokody né választásával is beigazolta, hogy nemcsak színésznő, hanem ambíciózus művésznő. Egy igazi francia szellemű társalgási színművet választott, melynek ha valami nagy cselekménye nincsen is, de szellemes összeállításában, szép nyelvezetével — Feleki veterán művésznők fordította — mindvégig lekötöti a figyelmet és élvezetet nyújt. És mert a darab nálunk premier számban ment, röviden ismertetjük azt.

A tulajdonképeni cselekmény nagyon későre indul meg, a két első felvonásban úgy szólva csak a szereplők vonulnak fel, mutatkoznak be, de oly módon, hogy egy percze sem válnak unalmassá.

Megtudjuk, hogy Pazzi Paula, — ő maga mondja el évek óta nem látott barátnőjének, a kaczer Menioles bárónőnek — az egykor ünnepeit énekesnő, mar mint Limours gróf neje, egy mellőzött imádója által ellene rendezett színházi tüntetés alkalmával nemesak hangját vesztette el, de ennek folytán leánykájá is némán született, és e miatti kétségbeesése, meg örökös féltelme, hogy férje megcsalhatná, szerelme elfordulhatna tőle, boldogtalanná teszi.

Felvonulnak egymásután Guibert, a magát önzőnek feltüntető, de aljában érzékeny és mindenki baját szívén viselő öreg barátja a grófi háznak, Guibertnek pipogya, örökké szerelmes és minduntalan megcsalt, a darabban különben teljesen fölösleges és természetellenes unokaöccse; Celves testőrkapitány, ki szerelmes Verveda marquisnéba; Verveda marquis, ki csakis üzleteibe és papírjaiba szerelmes; Henri, ki imádja Limours

gróf nővérét, de ez nem meri neki bevalóani; Marie, a gróf nővere, ki szintén szereti Henrit és azt sógornője jó tanácsait követve nyilatkozatra bírja. Mezeray herceg, egy tönkre ment, de ennek daczára jókedélyű világi; Ronzoff grófnő fiatal özvegy, kinek jól alkalmazott szemjátéka már belépőjénél sejteti, hogy Limours grófné férjét tőle féltheti; és végre Fugares André, ki a második felvonás végén megindítja a tulajdonképeni cselekményt, mely ezután gyors tempóban halad a végkifejles elé!

Fugares a darab deus ex machinája: sokat utazott, sokat tapasztalt világi, perfect gentleman. Régi jó barátja Limours grófnak és nejeének, éles látásával azonnal észreveszi, hogy barátja becsületét, egész családjá boldogságát komoly veszély fenyegeti és pedig az általa nem a legjobb oldaláról ismert Ronzoff grófné részéről. Csakugyan a gróf belekerült a csábos syrén halójába, ki örökölt millióira utazik, be is vallja ezt barátjának és szakítást ígér. Ande a féltékeny Paula is tisztán lát már, mélyen megsérti vetélytársnőjét és ez bosszút lihegve ismét magához csábítja a gyöngye jellemű gróft, ki kész vele szökni, elutazni.

Ekkor szövetezik Fugares az állítólag senki bajával nem törődő Guibert-tel, hogy széttejjék a bűvös halót és a gróft visszadják önmagának, mi egy hatásos jelenetben, a férj féltékenységének felköltésével, sikerül is; a syrén csatát veszít s Limours gróf kijózanodva éppen akkor tér meg övéhez, mikor az anyja fájdalommal felindult gyermekük hangját nyeri vissza.

Ez rövid meséje az érdekes és francia esprittel megirt darabnak, mely bővelkedik a szellemes epizódokban s mely kitérő előadásban került a közönség elé. Az előadók válietve igyekeztek érvényre juttatni hálás szerepeiket és igyekezeteiket siker koronázta.

Paula szerepét kitérően játszotta meg Bokody né, kit a közönség zajos tapsal és egy igen szép virágoskorral fogadott. Mindvégig lekötötte a figyelmet szép és átgondolt, átértett játékaival, melyet teljesen érvényre emelt. Izmos drámai tehetségét legjobban csillogtatta, mikor vetélytársnőjének szemébe vágja, hogy férjének kedvese és kiutasítja házából; könyvet fakasztó volt játéka, midőn egyszerre nyeri vissza gyermeke a hangját és ő maga férjét. A közönség hálás is volt szép játéka iránt és zajos tapsokkal többször hívta a lámpák elé.

Méltó partnerei voltak Bokody (Guibert) és Krasznay (Fugares). Ezek a darab legjobb alakjai és a nevezettekben méltó személyesítőre találtak, kik hálás szerepüket kitérően aknázta ki.

Szépségével és elegáns megjelenésével hatott Márkus Ilona. A kisasszonyt szép termete, izléses öltözködése — mihez a jó játék is járul — egyenesen praedestinalják a Ronzoff grófné féle szerepekre.

Kovács (Limours) csinált, amit csinálhatott haládatlan és ellenszenves szerepekből. Legjobbak voltak azon jelenetei, melyekben az érzelm tört ki belőle, így a végjelenet.

Károlyiné (Menioles báróné) igazi vérbeli párisi nő volt, egész mivoltában állitva elének a kaczer, élveteg asszonyt. Kedvesen csicsergett és duzzogott Pénzesné (Marie), szokott könnyedségével mozgott Szébeni (Helves), igazi jó volt Géczy a felszarvazott Verveda szerepében, ki a jó békesség kedveért készséggel megbocsát neje kedvesének, ki megígéri,

hogy lemond szenvedélyéről; ezen jelenetben Szebenivel együtt pompások voltak.

Pénzes (Mezeray), Baróthy (Henri), Károlyi (Puitjallon Ronzoff grófné alter egoja) meglehetősen beleilleszkedtek a keretbe s kellőleg emelték az összjátékot.

Vasárnap a gyermekvilág öröme Csepreghy látványos színműve, „Szép Meluzina” ment. A darab természetesen sok szövevényes gépezetet, nagy színpadot igényel; de ezen hiányokon lehetőleg segítve volt és a különben is szép nyelvezetű darab kielégítően került színre, teljes meglepedést keltve a kicsinyek birodalmában, kikhez a felnőttek is szép számmal csatlakoztak, úgy, hogy telt ház volt. A főbb szerepek Bokodyné, Pénzesné, Kovács, Baróthy, Pénzes, Szebeni kezében voltak, kik közül Bokodyné és Baróthy szépen szavaltak, Pénzesné kedvesen csintalankodott és csinosan énekelt, Pénzes és Szebeni, a darab intenciójához híven, mulatságosan helytelenkedtek és Kovács, sokoldalú tehetségének bizonyosságául, kitűnő komikai eret árult el, melynek csillogtatásában hű társa volt hitves társa Kovácsné.

Hétfőn egy mulattató angol vigjáték, az általánosan ismert „Pry Pál” került színre. Bokodyval a czimszerepben és ezzel elég van mondva arra nézve, hogy a közönség kitűnően mulatott. Kitűnően mulatott Bokody játéka, ki a minden lében kalán, kíváncsi, szösztyár Pry Pált finoman, mulattatóan, diskret komikummal alakította, nyílt színen is sürű tapsokat aratva Kovácssal egyetemben, ki Hardy ezredet játszotta meg pompásan. Az utóbbi pár estén — szerepéhez képest — busongó Bokodyné jól esett ez alkalommal pajzának, vagnak látnunk Phoebe szobaleány szerepében. Természetesen a vigságot is oly jól állította elénk, mint máskor a szomorúságot.

Igen jó volt Márkus Ilona, az ezredes felénk, de fülíg szerelmes leányának szerepében; Károlyi, Krasznay, Károlyiné járultak meg sikeresen hozzá a közönség mulattatásához. Baróthy rokonszenves színész, csak ne szavalná minden szerepet oly nagy pathoszsá, meg ne támaszkodnék — mint ez este is — annyira a sugóra, amből különben Károlyiné is érthet! Az előadást ismét telt ház élvezte végig. A látogatottságra vonatkozó jóslatunk, úgy látszik, teljesül.

Kedden Bokody jutalmára és pedig a nagy tehetségű művész színi működésének 39-ik évfordulóján „Constantin abbé”, Halevy és társai kitűnő vigjátéka ment.

A czimszerepet játszotta Bokody, ki a telt házat és zajos, szűnni nem akaró tetzésnyilvánításokat nem csak előnyösen ismert és színügyi téren jól felhasznált multjával, hanem mai játékával is méltán kiérdemelte. Bevezett és tökéletes alakítást nyújtott. A többi főbb szerep is jó kezében volt. Végtelenül kedvesen játszott Pénzesné, igen jól, Bokodyné, Krasznay és Károlyiné.

Kovács ez alkalommal, feszes szerepében, tulságosan is merev és hideg volt.

Ha hoszasabban nem foglalozhatunk az előadással, oka csak az, mert lapunkat zárják és a szedő-gyerek nyakunkon ül a kéziratért.

Azt azonban, ha röviden is, kijelentjük, hogy ha Bokody a maga és neje művészetével és igazán jól szervezett társulatával gyakrabban látogatna el hozzánk, a színház pártó-

lását, a színügy támogatását alaposan fellendítené nálunk élvezetes és magas színvonalon álló előadásaival.

Vegyes hírek.

— **Választási mozgalom.** Noha az általános képviselőválasztások véget értek, vármegyénkben a tél folyamán az egyik kerületben pótválasztásra van kilátás. Az abrudbánya-berespataki kerületben megválasztott Lukács László pénzügyminiszter ugyanis Egerben is megválasztatván, az esetben, ha ez utóbbi mandatumot fogadja el, megürül a vármegyénkbeli kerület: Abrudbánya. Ez esetben — mint hiteles forrásból értesülünk — az abrudbánya-berespataki kerület választó polgárai egyhangú elhatározással dr. Lukács György belügyminiszteri titkárt, ismert közigazgatási írókat öhajják fellejtetni. Mi csak őszintén gratulálhatunk ez elhatározáshoz, mert e kerület Lukács Györggyel méltó utódot fog nyerni, ki az országos érdekek mellett kerülete speciális bányász érdekeit is minden erejéből támogatni fogja.

— **Necrolog.** Városunk nagyjai és kicsinyei előtt tiszteletben álló Grohmann Károly városi kisedővő sulyos csapás érte; egyetlen leányát a kegyetlen halál épp tanulmányai befejezésekor ragadta el, akkor, midőn édes szülőjének legnagyobb öröme telt volna benne. A gyászos szülő és testvérek a következő gyászjelentést adták ki: Szendi Grohmann Károly okleveles kisedővő, mint gyászoló édes apa, a maga, valamint gyermekei: József m. á. v. mérnök és neje Rónay Ilona; Jenő m. kir. bányagazgatósági számtiszt és neje Asztalos Anna, kis leányuk Ilona, valamint a közeli és távoli rokonok nevében megrendült kebbellel tudatja, hogy forrón szeretett egyetlen leánya, a híven szerető testvér és rokon Szendi Grohmann Jolán okl. kisedővő életének 19-ik évében rövid, de sulyos szenvedés után folyó hó 7-én meghalt. A fák megsárgult és hulló leveleivel egy időben hajtja fejét alomra a kedves leány. Az elhulló levelek helyébe ujakat fakaszt majd az enyhe kikelet, de az ő helye üresen marad ott, hol ő szívének és lelkének szépségével s nemességével ékesített. Hült porai folyó hó 9-én d. u. 3 órakor a szülői háznál tartandó gyászima után fognak a reformátusok sírkertjében örök nyugalomra helyeztetni. Béke lengjen porai felett! Emléke legyen áldott! Nagy-Enyeden, 1896. november 8-án.

— **Gyászír.** A következő gyászjelentést tettük: Telegdi Eliz, Telegdi István és neje Abend Emilia, Telegdi Ferenc és neje Straub Mária, valamint a közelebbi és távoli rokonok és jó barátok nevében mély fájdalommal tudatják, hogy a forrón szeretett nagynéni, rokon és barátó Mező-Telegdi özv. Telegdi Károlyné született Szikszai Klára folyó hó 8-án estéli 6 órakor életének 86-ik, özvegységének 3-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult feledhetetlen nőnek elhunytával egy fáradhatatlan munkásságban töltött élet napja szállott alá a mulandóság éjjelébe; nemes szíve dobogásának megszűntével a jótékonyágnak egy élő forrása zárult le. Föld! részei folyó hó 10-én 3 órakor a halottas háznál tartandó ima után fognak az ev. ref. temetőben a családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Emléke legyen áldott, nyugalma zavartalan! Nagy-Enyeden, 1896. évi november hó 9-én.

— **Figyelmeztetés Nagy-Enyed város iparosaihoz.** A nagyenyedi ipartestület előjárósága f. évi november hó 9-én tartott ülésében a hivatalos órákat akként állapította meg, hogy a be- és kijelentéseket minden hétfőn d. u. 1—3 óráig fogadja el. A békeltető bizottság gyűléseit minden csütörtökön d. u. 4 órától 6 óráig tartja. Felhívja tagjait ezuttal, hogy hátrálékos beiratási és járulékdíjait f. évi december 1-ig végrehajtás terhe alatt fizessék be területi pénztárnok Mátyás Lajos urhoz. Nagy-Enyed, 1896. november hó 10-én. Előjáróság.

— **Exhumálás.** Lapunk egyik legközelebbi számában említettük, hogy a Bethlen-kollégium tulajdonát képező téglatelepen egy rozoga házikó Kardos Tanászia téglagyári munkás két kis gyermekét oly szerencsétlenül temette maga alá, hogy rögtön szörnyet haltak. A rendőri vizsgálat bevezetése után el is temették a két gyereket, azonban a kir. ügyészség beható vizsgálat alá rendelte vétetni a gyerekeket és a halál biztos okát megtudni öhajtván, elrendelte a gyerekek exhumálását, mi e hó 8-án Csiki kir. főügyész és Vincenti albiró jelenlétében megtörténvén, az exhumálást teljesítő orvosok véleménye szerint, fulladás okozta a halált.

— **Schiller, a felolvasó.** A nagy német költő igen rossz felolvasó és szavaló lehetett. Bizonyítja ezt életének következő epizódja: Mannheimben Schiller Meier színházi főrendező lakásán, számos kiváló színész és író jelenlétében, felolvasta „Fiesco” című szomorujátékát. Az első felvonást a legnagyobb csendben hallgatták végig, de nem tetszett egy csöppet sem; a második felvonás után mindenki frissítőket után nézett és a jelenlevők egyike azt ajánlotta a társaságnak, menjenek — célba löni. Egy negyedóra múlva az egész hallgatóság az egyetlen Ifland volt. Mayer, a főrendező, pedig halalkan így szólt a felolvasás vegeztével Iflandhoz:

— Mondja őszintén, bizonyos ön benne, hogy ez az a Schiller, aki a „Haramiak”-at írta? Ez talán valami másik Schiller?

— Bizonyosan tudom, hogy ez az Schiller, de miért kérdezi?

— Mert a „Fiesco” a legrosszabb darab, amit életemben hallottam, és lehetetlen, hogy a „Haramiak” írója ilyen közönséges, ocsmány művet írhasson.

Schillert rendkívül elkeserítette a kudarc, és kijelentette, hogy ha nem fogadják el darabját előadásra, ő maga beáll színésznek, mert „ugy sem tud senki olyan jól szavalni, mint ő.” Végül Meier és többien maguk elolvasták a „Fiescot” és kísült, hogy az még kitűnőbb, mint a „Haramiak”. Hogy nem tetszett először, annak csakis a Schiller sváb kiejtése és rossz szavalása volt az oka.

— **A „snob”-ok.** A „Institut de la France” legutóbbi ünnepélyes évi gyűlésén Jules Lemaitre a „snob”-okról olvasott fel. „Még voltak nálunk — ugymond — egymás után a naturalista regény snobjai, a művészies írásmód snobjai, a fiziológia s a pesszimizmus snobjai, a szimbolista és a misztikus költészet snobjai, Tolsztojnak, az orosz evangélistának, Ibsennek és a norvég individualizmusnak snobjai. . . Megvoltak a zene és a festészet, a toilette, a sport és a társaság snobjai, akik gyakran ugyanazok, mint az irodalom snobjai, mert a snobizmusok ellenállhatatlanul vonzzák egymást

és azért egyesülten is fölléphetnek. De én most csak az irodalomban való snobizmusról akarok szólni. . . . Micsoda tulajdonképpen a snobizmus? Ez a szellem szinte meghatározható tanulmányosságának szövegsége a legnevetesebb hiúsággal. Saját mindennaposágának és magára erőszakolt modorosságának ellentéte teszi szövegségessé a snobot. Az a hiu tanulmányosság, a középszerű és üres szellemeknek az a hamis merészsége, az a lelkesedés minden újért csak azért, mivel új, vagy mert képzelik, hogy új, mindez nagyon emberi dolog, és ezért a snobizmus, ha maga a név új is, magában véve olyan régi, mint a világ. . . . A snobokban elvégre csak a majmolásnak és önállótalanságnak ugyanazon hibái vannak meg, mint általában az összes középszerű embereknek. Ha az ember megpróbálja, hogy őszinte legyen önmagával szemben és igazán önállóan ítéljen, akkor észreveszi, hogy sok dolog iránt való csodálatát csak úgy ráerőszakolták, hogy az, aminek legjobban örül s ami leginkább ki-elégíti, nem mindig a kiváló művek, hanem néha valami kevésbé híres könyv, a mely jobban szól szívünkhez és lelkünkhez. De ha mindenki így tenné, micsoda rendetlenség támadna! Micsoda anarchia! Elképzelhetetlenség lenne az irodalomtörténet, ha a tömeg nem hinnie néhány tekintély szavának. A kritika jó része autoszugesztívó, szinte azt mondanám: autósnoobizmus.

— **Talleyrand válasza.** Talleyrand hercege, a híres diplomata, nevezetes volt csattanós, szellemes feleleteiről, amelyeket személyekre és rangra való tekintet nélkül osztogatott. Mikor még autoni püspök volt, egyszer így vonta kérdőre egy magas állású ur:

— Püspök ur, azt hallottam, hogy ön egy társaságban, ahol olyan szívesek voltak az ön szellemességemet magasztalni, ön ennek az ellenkezőjét állította.

— Ön nem jól értesült, gróf ur, felelt Talleyrand. Én soha sem voltam olyan társaságban, ahol önt szellemesnek mondták volna és nem is állítottam soha az ellenkezőjét.

— **A hölgyközönségnek** ajánljuk S p i t z e r S a m u ismert legyező- és ernyő-gyári raktárát (Budapest, Bécsi-utca 2. sz.), hol legdusabb a választék és az árak a legjutányosabbak.

— **Valódi Jéger tanár-féle** elsőrendű kötött és szövött alsóruhák Benger gyárából legjutányosabban kaphatók **Heyek Adolfnál** (Budapest, Szervita-tár 8. sz.)

Irodalom.

Párbaj-Codex. Clair Vilmos, a „Budapesti Napló“ belső dolgozótagja, aki eddig már közel 800 párbajügy elintézésében vett részt, ezen a téren szerzett bőséges tapasztalata, valamint évek során át gyűjtött feljegyzései s a legjelesebb külföldi forrásmunkák alapján, „Párbaj-Codex“ cím alatt könyvet írt a párbajról, mely november hó folyamán jelenik meg. Az érdekes munka előfizetési felhívásában, melyet most vettünk, ezeket mondja a szerző:

„Valahányszor a párbaj egy-egy áldozatot követel, a társadalom mindig ellene fordul a becsületügyek fegyveres elintézésének. De azért a becsületet nem védi meg a törvény. A gyilkost, ki megöli embertársát, halálra ítélik vagy fegyházba zárják. Azt a gyilkost ellenben, aki az ember élete ellen tör egyszerű pénzbüntetéssel sújtják. A míg a

törvényhozás csak így védelmezi a becsületet s csak így bünteti azt, aki sérti a becsületet. — addig a párbajok nemcsak fölöslegesek, de szükségesegek. Isten meentsen meg az olyan társadalomtól, amelynek tagjaiból hiányzik a morális sértések iránt való lovagias érzék.

Nem állítom, hogy minden párbajnak van jogosultsága. Azt sem, hogy a párbajokat nem kell szűkebb korlátok közé szorítani. De tagadom, hogy ezt törvényes intézkedésekkel el lehet érni. Az ember inkább engedelmeskedik a társadalmi törvényeknek, mint a büntető codexnek. A párbajokat tehát nem megszüntetni, de korlátozni kell. Ez a társadalom mai viszonyai között tökéletesen elég. A párbajokat pedig korlátozni, csak szigorú párbajszabályokkal lehet. Ezért határoztam el, hogy Chateauvillard, Du Verger de Saint-Thomas, Chappon báró, Hergsell stb. kútfők nyomán megírom és kiadom „Párbaj-Codex“ címmel a párbajszabályokat.“

A könyv november hónapban fog megjelenni 8—10 iven, a következő tartalommal: I. A párbaj története. II. A párbaj és a törvények. III. Párbaj-Codex. (A párbaj általában. A sértés. A fegyverek. A segédek és tanúk. A párbaj nemei. A kard- és vitőpárbajok. Rendkívüli párbajok. A becsületbíró. A párbajbíró. A fegyverbíró. Jegyzőkönyvek.) IV. Példák. V. nevezetesebb párbajok. A kard-, vitő- és pisztolypárbajok összes nemei Erdélyi cs. és kir. udvari fényképész illusztrációiban lesznek bemutatva.

A Párbaj-Codex ára 1 frt. Aki a könyvnek — biztonság okaért — ajánlottan való küldését kívánja, 20 kr ajánlati díjjal többet fizet. Az előfizetési pénzek a szerző, Clair Vilmos címére, Budapest, IX., Üllői-ut 22. sz. alá, vagy a „Budapesti Napló“ szerkesztőségéhez intézendők.

Meteorológiai jelentés november 8-tól 11-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700	Hő	Szél iránya és erőssége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
7	59.3	+4.2	W ₁	9 ● 2.6			
8	2 56.9	+11.2	S ₃	10 ● 0.9	+11.2	+4.2	
9	58.1	+9.6	N ₂	10 ● 1.0			
7	59.3	+8.9	—	10 ● 1.4			
9	2 59.8	+12.2	—	10 ● ny.	+12.2	+8.9	
9	60.8	+10.2	—	10 ● 2.7			
7	62.7	+10.6	NW ₂	10 ● 2.0			
10	2 65.2	+10.6	—	10 —	+12.9	+6.2	
9	66.8	+9.0	—	10 —			
7	67.0	+6.2	—	5 —			
11	2 64.4	+10.5	SE ₂	7			
9							

Kilátás: Derült idő, újra növekvő felhőzettel és borulással.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, Δ = dara.

Közigazgatás.

Komlótermelés.

A komlót tobozáért termelik, melyet a sörgyártáshoz használnak. Ez adja meg a sörnek kellemes, kesernyész ízt s ez ovja meg a romlástól is.

A komlótobozok ára métermázsánként 35—300 forint közt változik; hol több, hol kevesebb. Egy holdon még rossz esztendőben is 2—3 métermázsza toboz termelhető; de nem ritka az 5—7 métermázsza termés sem. Van rá példa, hogy gondos, szakszerű művelés mellett 1000 forintnál is több a jövedelme egy holdnyi komlóval beültetett területnek.

A komló megterem laza homoktalajon epp úgy, mint a televényes agyagtalajban. Csak ügyelni kell arra, hogy tulságos nedves talajt ne válasszunk; mert a komlónak két méter mélységig is leágazó gyökerei könnyen rothadnak és ezért a magas talajvizet nem tűrik. Általában ott és olyan földön termelhető, ahol a szőlő díszlik.

A területet, melyet komlóval akarunk beültetni, jó mélyen meg kell forgatni. Az első két-három esztendőben nem kell trágyázni, hacsak az előbbi vetemények ki nem merítették a talajt.

A megművelés után felosztjuk a beültetendő területet, kijelöljük a tövek helyét, kései komlófajtáknál 5 lábnyi, koraiaknál 4 lábnyi sortávolságot hagyunk. Ugyaníly távra kell elrakni a dugványokat sorban. A komló szaporítása dugványozással történik; a magról való szaporítással csak 4—5 év után kapna a gazda termést. Egy kataszteri holdra körülbelül 3000 darab dugvány szükséges. A kezdő termelő a dugványt valamelyik jobb termelőtől szerzi be. A második, harmadik évben, ha nagyobbítani akarjuk a telepet, már nem kell pénzért venni a dugványokat, mert a régebbi tövekről a tavaszi metszések nyertünk elegendő.

A dugványok elültetése akként történik, hogy a tövek kijelölt helyén egy ásó földet kiveszünk, egy kis portrágyát hintünk a lyukba s a hig trágyaleben megáztatott komlódugványt a fészekbe elhelyezve, az ásonyi földdel betakarjuk úgy, hogy felső vége 15—20 centiméternyire álljon a föld színétől. Néha a dugvány felső és alsó vége egyforma vastag, azért a rügyek állására ügyelni kell. Egy dugványon legalább 3—4 rügynek kell lenni.

Ha az elültetést befejeztük, száraz időjárásban, míg a dugványok hajtani nem kezdenek, öntözni kell a fészkeket.

Mikor már a hajtások elérték azt a hosszúságot, hogy karóhoz köthetjük, akkor másfél-kétöles karókhoz kötözzük. Tavasz és nyár folyamán kétszer kapáljuk.

Az első esztendőben nem sok termést ad a komló, ekkor az első évben alkalmazott karókat hosszabbakkal, 3—4 öiesekkel, kell pótolni, vagy, ami jobb, oszlopokra vezetett sodronnyal kell ellátni.

A komlót ősszel takarni és tavasszal nyitni kell, mint a szőlőt. A tavaszi nyitás után megmetszük, ami akként történik, hogy a kinyitott komlótó oldalgyökerei levágatnak. A levágott részek újabb telepítéshez használhatók.

Legalább kétszer kapálni és a szükséghez képest kétszer kötözni kell.

A komlótobozok érettségét könnyen felismerhetjük arról, hogy kis szorításra is reccogó hangot adnak s leszakítás és összedörzsölés nélkül is erős, átható szagot terjesztenek.

A tobozok leszedése nem nehéz munka, végezhetik öregek, gyermekek egyaránt. A

kosarakba szedett tobozokat megszáritva kiválogatjuk, osztályozzuk s a száritás után ládába rakjuk. Megjegyzem még, hogy a toboz-szedéskor a komlóindákat is levágjuk.

Kivált védett helyeken, majorok mögötti kertekben, vagy udvarkertekben ajánlatos a komló termelése, hogy a zordonabb időjárástól, vihártól és széltől védve legyen.

Komlót már sokféle termelnek az országban és pedig szép sikerrel.

Kiírom néhány uradalom nevét, ahol a komlót termelik és ahonnan a kezdő dugványokat hozhatat: futtaki uradalom Bácsvármegyében, munkácsi uradalom, pankotai uradalom Aradvármegyében, mozsgói uradalom Somogyban, a kassai és kolozsmonostori gazdasági iskolák.

—S.—

Üzleti hetiszemle.

— Mauthner Ödön tudósítása. —

Vöröshere. A vételkedv nem lankadt, elsőrendű minőségeknek állandóan jó kereslete van, míg a másodrendű nem igen kelt érdeket.

Luczerna. A kínálat oly gyér, hogy az üzlet a csendesnél is csendesebb; ama csekélyesség, mely kínálatra került, gyorsan, jó áron volt elhelyezhető.

Takarmányrépamag. A már rendelkezésre levő adatok szerint, rendkívül bő a termés, ennek következtében az árak oly alacsonyok, hogy tulatesznek még azokon is, melyek a múlt idényben legalacsonyabbnak jegyeztettek.

Baltaczim. Pinpinellamentes, nem esőverte árúak, emelkedő árak mellett, jó kelandósága van.

Jegyzések nyersáruért 100 kilonként Budapesten:

Vöröshere, legelsőrendű . . .	52—60 frt.
„ elsőrendű . . .	40—50 frt.
Luczerna	45—50 frt.
Baltaczim	9½—10 frt.
Tavaszi búkköny	5—5½ frt.

A rács az istállóban. Széltében-hosszában elterjedt rossz szokás az, hogy a takarmányt a lovakkal a falra magasán felakasztott rácsból etetik. Így a ló kénytelen természetellenesen fölfelé tartott nyakkal táplálkozni. Pedig a lovat a jó Isten úgy teremtette, hogy a földről szedje föl a táplálékát, amiut a füvet legeli. Ez a rács nagyon káros a lovak szeméire, mert a takarmányról, fahól sok szemét, por, pókháló hull a ló szemébe, ami szembetegséget, gyuladást és sok esetben szürke hályogot okoz.

Az őszi szántás. A tavasziak alá nagyon jó őszzel szántani. Az őszzel megszántott földet a tél fagyja porhanyóvá teszi. Az őszzel felszántott földben azok a növényi tápláló anyagok, melyeket a növény nem tud fölvenni, az eső, hó, fagy által úgy átalakulnak, hogy alkalmassá válnak a növény táplálására. Az őszzel felszántott földben a tél fagyja, eső, hó a növényi tápláló anyagokkal azt eszeleksi, amit a tűz tesz a nyers hussal: átváltoztatja élvezhetővé, fölvehetővé. Az őszi szántás a gyomokat, a földben tanyázó kártékony rovarokat is irtja. Főleg kötött, gyomos földeken az őszi szántás elmaraszthatatlan.

Romlott borok javítása. Gyakran megtörténik, hogy a bor különböző okoknál fogva megromlik és élvezhetlenné válik. Az ilyen boroknak — kivéve, ha a bor megeze-

tesedik — egy igen czélszerű javítási módja van. Szűret alkalmával egy hordót tele rakunk felig összetört szőlőszemekkel s azt a hibás borral feltöltjük és mint a többi musttal telt hordót, a pinczébe tesszük. Miután a bor a szőlőszemekből mustot von ki, erjedésbe jön s ez új erjedés a már romlásnak indult borra oly jó hatást gyakorol, hogy az erjedés után — házi fogyasztásra — teljesen kielégítő. Harom-négy hét múlva a bort csapra lehet venni s a bort lefejtteni és a további rendes kezelésben részesíteni.

—y.

Piaci árak.

Nagy-nyed, 1896. november 8.

Buza legjobb	1 véka	1—
„ közészerű	„	—90
Kétszeres legjobb	„	—80
„ közészerű	„	—75
Rozs legjobb	„	—70
„ közészerű	„	—65
Zab legjobb	„	—60
„ közészerű	„	—45
Kukorica (tengeri)	1 véka	—75
Burgonya	„	—35
Széna legjobb	egy szekér	6—
Szalma legjobb	„	2.20
Bikkfa 1 köbm. keresztirányú nélkül, 1 m. hosszú	„	3.50
Cserfa 1	1 „	3—
Tölgyfa 1	1 „	3—
Faszén kemény	egy hektoliter	1.50
Marhahús	1 kilogramm	—36
Sertéshús	„	—44
Szalonna	„	64—76
Disznózsír	„	—75
Vöröshagyma	„	—10
Fokhagyma	„	—10

Csarnok.

Értekezés.

A gazdasági kör csak olyan ház, mint a többi tanya. Különbőség mégis, hogy az udvara a nagy eperfa alatt szikes földdel van simára csinálva, ahol vasárnaponként táncolni szokás. Bálok tartatnak ottan olyankor. Kétféle bál van: pénzes bál, meg ingyen bál. A pénzes bálon, mint a meghívó mondja, páronként husz krajczár a díj, de abban már a zenepénz is benne van; az ingyen bálon pedig semmiféle pénzt nem kell fizetni. Olyankor a banda is ingyen huzza, ami annál könnyebben mehet, mert nem cigányok. A cigány nem bír megélni odakint. Maga a tanyavilág adja ki a bandát, van benne hegedű, bőgő, trombita, a primet pedig a pikulás viszi. A legénységi étellel jár ez; aki már megházósodott, abban hagyja az ilyen bolondságokat, pedig kár érte. Elég jól fujják, táncolni nagyon tudnak reá a lányok s olyan banda is van, a melyik kottából dolgozik. Egy ilyen kottás banda révén a tararabum-dié pár év előtt hamarabb volt ismeretes a tanyákon, mint a városban. Egy kívül lakó barátom volt nálam. Beszédközben szóba kerültek a nóták s mondta, hogy a lapokból olvasta, hogy van valami új angol dolog, a tarara-bum-dié. Szeretném a dallamát, mert az ilyesmit nem lehet hallani a pusztán. Elfújtuk neki s azon szerfölött csodálkozott.

— Ez az? — kérdezte. — Nem lehet az. Hiszen ezt már régen áriázza odakint a trombitás banda.

Ezt meg mi nem akartuk binni, de utóbb kiderült, hogy neki van igaza. A pusztai trombitás banda primása értett a hangjegyekhez, s hogy a hangszai el ne maradjanak a kortól, időnként bejött a városba valami új nótáért.

— Adjon egy áriát — ezzel a szóval ment be a kereskedőkhöz.

— Tessék választani, mondta ez s elebe tett egy halom hangjegyet.

Az aztán elvette a legfölül valót, kivitte s boldogon áriázta a tarara-boom-de-ay-t odakint a banda abból.

Épp ezért hát nem kell hinni, hogy olyan igen nagy volna ott az elmaradottság a körben. Ott táncz helyre talál a fiatal, olvasni való könyvre az, aki a betűt szereti, az elemettebbek pedig meghányják és vetik az ügyeiket, amidőn a félliter mellett találkoznak. Mert nem kell ám azt sem hinni, hogy a parasztikus ember egészen benne van a földmivelés tudományában és hogy az senkitől sem kérne utbaigazítást. Épp az ellenkezője áll, mert egymástól tanulnak s egyik a másiknak mondja el, hogy mit mikor hasznos csinálni. Az öregek e tekintetben igen tudományosok és az öreg Muha, aki már fölezi a száz esztendő, az egész környék földjéről meg tudja mondani, hogy milyen időjáráskor mibe mit kell vetni, hogy a munkának haszna is legyen.

Igy jönnek egybe vasárnaponként, mint ezuttal is. Most azonban külön neve van az összejövetelnek. Ez most pártértekezés és már hét nap előtt eljárt a hirhordói utját a kör vendéglős fia a tanyák között, hogy mindenki kötelességének tartsa a megjelenést. Hát jönnek is, nem lehet panasza. Az utakon, amerre látni, emberek mozognak s mind erre felé tart. A szántóföldeken is lábal keresztül néhány, sőt többen a tanya végben a csalmadadéból bujnak elő, akinek ugyanis arra volt legrövidebb az út. Ez mindenkit érdekel, mert szokatlan. A dolog ugyan úgy áll, hogy csak az lesz képviselő, aki eddig volt, de mégis, ebben van valami kellemetes, hogy most nem bál a neve, hanem pártértekezés. Ennek megfelelőleg az öreg Berta Mihály hívta is egybe, aki már ott ül az asztalfőn és integet a fejével azoknak, akik ujonnan érkeznek.

Lassankint megtelik a szoba s utóbb már az asztalokhoz sem férnek.

— Ni, kend is elgyütt — kérdezi Hab Illés Várakozó Istvántól, a ki nazarénus és ez alapon messze szokott minden borivó helyet kerülni.

— El. Hát az ilyesmire csak elgyütt az ember — feleli amaz.

Most hirtelen csengetyűszó hallatszik. Berta Mihály csengetett, amely után csönd támad. Mindenki reá tekint. Az öreg Berta feláll és erős ellenzéki hangon tart rövid beszédet. Aki még ilyent nem hallott vagy nem látott, megcsodálhatja. A gesztusok méltóságteljesek, a szavak meggyőzők és semmiféle fennakadás nincsen a beszédben. De veszekedés sincsen. A másik párt fölött futólag suhan át Berta Mihály szavalata s mindössze csendes mosolylyal jegyzi meg, hogy a hatalom jelöltje a czédulát az utaszi fákra kénytelen ragasztani, minthogy a tanyaházak fala nem tűri meg magán az ilyesmit. Buzdító szavakat is intéz és szokása szerint beszédközben hol ki-, hol begombolja mellényén a nagy ezüst gombokat. A kvótáról is említést tett, végezetül pedig elmondván a választás napját, idejét, élteti a jelöltet. Futó eljen harsan meg az alacsony házban és az asztaloknál ülők kocczintanak. Majd öntenek a pohárba s odaadják az állóknak, akik asztalhoz nem jutván, nem rendelhettek.

Kevés zajgás van most, mert Berta beszéde fölébreszté a véleményeket. A legsa-

10król igen egyszerű ruházatu ősz ember emelkedik föl és kétszer is belekezd a beszédébe, amíg szavát lehet érteni. Ő is csak azt beszéli, amit Berta, de már több humort kever bele. Ő a tanyák élcelődője. Sokáig lakott a városban fuvaros ember gyanánt, s mikor egy kicsit megszédte magát, kiment újra a mezőségekre. Itt így szokás nyugalmába vonulni. A szél ugyan megütötte az egyik kezét s az folytonosan reszket, de annyi erő mégis van az elernyedtt ujjakban, hogy paripáját meg bírja velük fogni s ez tökéletesen elég. Egész nap pipáz és gondolkodik a tanyavégben, a napos oldalon. Most az így megszűrődött véleményeit adja elő s ötletei hangos derűtséget keltenek. Azt mondja, meg kell mutatni, hogy több a gatyá, mint a frakk.

— Jó fogalma van az öregnek, mondja Hab Illés vidáman a nazarénusnak.

— Az ám, feleli Várakozó csendesén.

Meg is éljenzik, mikorra befejezte a beszédét.

— Mindnyájan ott löszünk! kiáltják.

Hivatalos beszéd most már nincs is több, csak egymás közt tárgyálnak az emberek. Az elnök osztogatni kezdi a választók jegyzékéből kiirt czédulákat, kinek-kinek a magáét. Mindenik végig nézi, ezután elteszi gondosan.

— Hát Vörös Mihály nincs itt? — kérdezi.

Egy ki csönd van, amire a sarokból valaki azt kiáltja:

— Vörös Mihály elpártolt amazokhoz

— Ej ha, a hírs. Ugyan miért?

— Hogy aszongya, jobb, ha változtatjuk a követőt.

— No lám. De szép srófos esze van neki.

Most egy kicsit Vörös Mihályt kezdik czafolni és ugyancsak meg is viccelik. Hogy no most már fölhuzhatja a piros csizmát. Hogy azt hiszi, csizma a képviselő, amit változtatni kell hol a jobb lábára, hol a bal lábára, hogy egyformán kopjon.

— Oda se neki! — szól a nyugalmába vonult öreg, megvetőleg intve reszkető kezével — némelyik embört könnyű eltéveszteni a Tiszára, de csak szomjan gyün vissza.

Ráhagyják, hogy biz igen, s ezzel Vörös Mihály el van intézve tökéletesen. Sötétedni kezd, fölgujtják a lámpát is s akik meszebb lakók, készülődnek hazafelé.

— Hát csak a napot, nem köll felejteni, embőrök! — inti őket Berta,

— Nem is — mondja Frantzia Pál. —

Csak abba az egybe nem vagyok most még tudós, hogy miféle dolog az a kvóta? Hogy hát a némöt akar kiegyesülni?

— Hát az ugy van, Pali öcsém, — felel Berta — mintha neköd mög a némötnek volna egy lovatok. Értöd-e?

— Nono.

— Aztán te adsz a lónak önni, de a némöt használja.

— Ugy?

— Ugy ám.

Frantzia Pál megcsóválja a fejét.

— No, — mondja határozottan — mar ebbe én se alapodhatok bele.

Amint hogy nem is alapszanak. Az értekezletnek vége van s mennek csomósan hazafelé, ki merre közelebb éri. Kissé hűvös már az est és harmat van a fűvön. A hold lent van egészen a határ alában, a tarlókon nyulak járnak s valahol messze az iskola falás harangján megcsendítik az Angelust. Szava libegve száll az alvó aká-

czok, bólogató jegenyek fölött. A körudvaron megszólal a banda és a klarinét szerzte síkongja az új nótát, hogy

Most gyűttem Szögedéből,
Abbul a hírs nemzetségből.
Mögtanultam benne három magyar szót,
Azt, hogy nyisd ki kedves babám az ajtót.

— Egészen rőndös szólása van neki — mondja Hab Illés a nazarénusnak, a kivel együtt ballagnak a homokban hazafelé. — Ha egy kicsivel több bor volna bennem, magam is kedvet kapnék táncolni. Hát kend?

Várakozó István leüti a fejét az ilyen parázna beszédre.

— Jobban lépögessünk, — felel elütőleg — mert neköm már is fázik a fülem.

(Bp. N.)

Tömörkény István.

Szerkesztői üzenetek.

Hú olvasó, Nagy-Enyed. A szerkesztői teendők változást e miatt nem szenvednek, marad minden a régi-ben, csakhogy mivel főszerkesztőnk most n.ár gyakrabban lesz távol Enyedről, jövő év első napjától kezdve ő kivüle egy másik kiváló munkatársunk is fog rendszeresen politikai vezérezikket írni lapunkba.

Politikus, Gyulafehérvár. Ön téved, Dr. Werner a „Magyar Ujság“-nak, Szócs a „Nemzet“-nek belső dolgozó társa.

Jegyzőjelölt M.-Ujvár. Még az ősz folyamán, körülbelül e hó végén.

M. O., Tövis. Sajnáljuk, de nem tehetünk róla.

Előfizető, Maros-Vásárhely. Külön gyűjteményünkben helyeztük el.

Érdeklődő, Nagy-Enyed. Olvastuk az „Ellenzék“ kérdéses czikkét; az egészben egyedül az való, hogy a komoly jelölt Lukács György, a többi állítás és vád mind légből kapott.

Választó, Abrudbánya. Szíves érdeklődését köszönjük: legyen nyugodt, ott a havasokban Ugron-féle akció képtelenség, és helyesen; hogy miért, ön is jól tudja Ezen intelligens választó kerület esakis régi díszes nevét és híret öregbiti, ha Lukács György zászlaja alá tömörül.

X. Y., Zalatna. Eddig még semmi tudomásunk a dologról.

Virilis, Koneza. E hó 21-én, ez évben több nem.

B. P., Vizakna. Önök tudják legjobban, hogy S. szereplése minden komolyságot nélkülözött.

Nemo, Maros-Portus. Eötvös-utca, 23. sz. I. em.

Kivánsi, Alvincz. Délelőt 10 órától délután 1-ig.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Hamisított fekete selyem.

Egészen el egy kis mintát a venni szándékolt selyemből és a hamisítás rögtön kiderül: Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödördik és csakhamar kiálszik, maga után esekély barna hamut hagyván, addig a hamisított selyem (mely zsíros színű szalonnás lesz és könnyen törlik) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telitetten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, mely valódi selyem módjára soha össze nem pödördik, csak meggörbül. Ha a valódi selyem hamuját összenyomjuk, elporzik, a hamisítványé nem. — **Henneberg G.** (es. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, házhoz szállítva, postabér- és vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat akár egyes öltönyhöz való, akár egész végeket levő valódi selyem szövetekből, Svájcba czímzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek (5.)

1153/1896. szám.

Árverési hirdetemény.

A vezetésem alatt álló kir. orsz. fegyintézet élelmezése körül az 1897 évben összegyűlendő moslék értékesítése czéljából folyó évi november hó 21-én d. e. 10 órakor a fegyintézet hivatalos helyiségében nyilvános árverés fog tartatni.

Árverezni szándékozók bővebb felvilágosítást nyerhetnek a fegyintézet hivatalos helyiségében d. e. 9—12-ig. d. u. 3—5 óráig

A kir. orsz. fegyintézet igazgatósága. Nagy-Enyeden, 1896. évi nov. 6-án.

U r a y,
igazgató.

A körjegyzői teendőkben jártassággal bíró, a magyar és oláh nyelvet értő jegyzői irnokra van szükségem.

Ajánlatokat elfogad és választ ad

Vajasdon, 1896. nov. 10.

u. p. Tövis.

Tánczos János,

918 1—1

körjegyző.

H I R D E T M É N Y.

Ő es. és apostoli királyi Felsőg. f. é. október hó 4-én Budapestén kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a f. év végével rendezendő

XIX-ik jótékonyczélú m. kir. állami sorsjáték

remélhető tiszta jövedelme akként osztassék fel, hogy 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvai részére létesítendő alap, 2. a kézdívasárhelyi „Stephanie“ menedékház, 3. a budapesti első gyermekmenhely, 4. a kolozsvári „Mensa Akadémia“, 5. a szünidei gyermektelép-egylet, 6. a fehér kereszt-egylet, 7. a Cirkvenica mellett létesítendő tengeri gyermekkórház és 8. az első budapesti szegény gyermektelép-egylet egyenként egy tízed; míg 9. a budapesti „Erzébet“ kórház-egylet, 10. a győri nádorvárcsi leány-árvaház és 12. a budapesti VII. kerületi népkönyha egyenként egy huszadrészében részesítessék.

E sorsjáték összes 3282-ben megállapított nyereményei az alább következő jáékterv szerint 160,000 forintba ruagnak, és pedig:

1 főnyeremény	60000 frt	2 nyeremény egyenként	2000 frt
1 „ „	15000 „	4 „ „	1000 „
1 „ „	10000 „	20 „ „	500 „
1 nyeremény	5000 „	50 „ „	100 „
1 „ „	4000 „	200 „ „	50 „
1 „ „	3000 „	3000 „ „	10 „

az összes nyeremények készpénzben fizettetnek ki.

A húzás visszavonhatatlanul 1896. évi december hó 28-án Budapestén történik.

Egy sorsjegy ára 2 frttal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lottóigazgatóságnál Budapestén (Pest, fővámház, félemelet), a hová a megrendelt ára postautal any mellett előre beküldendő, valamennyi lottó-, sós- és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatalnál, a bécsi „Merkur“-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyaruló közegnel.

Budapestén, 1896. október hó 4-én.

899 5—6

M. kir. lottó-igazgatóság.

Jroda: Főter 38. sz.

Telefon-sz. 5. és 6.

Cirner és Lingner

Papirzacskó- és Pénztári tömb Gyár,
Könyvnyomda vállalat

* * Nagy-Enyeden. * *

Modern berendezése, dús felszerelése
s jeles munkaerőinél fogva képes az
erdélyrészi hasonnemű vállalatokkal ver-
senyezni úgy az árak, mint a munkák
kivitele tekintetében.

A „Közérdek“

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike
a vidék legelterjedtebb lapjainak s mint
ilyen,

hirdetések közlésére
kiválóan alkalmas.

A nyomda
hét gyorsajtóval
működik.

Újdonságok
mindig nagy vá-
lasztékban.